

від оунівських елементів у радіусі не менше 15 км від промислових об'єктів і на відстані не менше 10 км від зони залізниць і шосейних доріг. З цією метою була дана вказівка провести перевірку всіх жителів, запідозрених у зв'язках з оунівським підпіллям арештовувати, а їх сім'ї вивезти у віддаленні райони СРСР. Усі особи, які поселилися у зазначених населених пунктах після приходу сюди Червоної армії негайно переселити за межі 10–15-кілометрової зони. Серед залишеного населення терміново провести паспортизацію [16].

У таких умовах протистояння українське збройне підпілля з тактичних міркувань і з метою власного захисту змушене було перейти до розсередження сил на боївки по кілька осіб.

Зміна тактики УПА, розсередження загонів на малі боївки, активні дії військ та органів НКВС – НКДБ, масові репресії акції призвели до численних людських втрат оунівського підпілля. За радянськими інформативними матеріалами "результати боротьби з бандитизмом" у західних областях Української РСР за період з лютого 1944 р. по 1 січня 1946 р. характеризуються такими даними [1, с. 181]:

Проведено чекістсько-військових операцій	39773
Убито бандитів	103313
Затримано бандитів	110785
Арештовано учасників ОУН	8370
Арештовано активних повстанців	15959
З'явилося з повинною	50058
Затримано дезертирів	13704
Затримано уклоністів	83284
З'явилося з повинною дезертирів	58488
Усього	443960

Оскільки український повстанський рух уже до кінця 1945 р. зазнав найбільших людських втрат, кількість жертв наступних років була меншою. У 1946 р. за радянськими даними, було вбито 10774 бійців УПА, арештовано 9541, вийшло з повинною 6120 осіб. У 1947 р. каральні органи знищили 3 тис. та арештували майже 5 тис. осіб [7, с. 87].

З початком масової колективізації на західноукраїнських землях у 1948–1949 рр., повсюдного виселення селян із хуторів і віддалених поселень радянські органи намагалися не тільки остаточно підірвати соціальну базу загонів

ОУН – УПА, а й позбавити їх можливості поповнення провіантом, одягом, медикаментами. Арешти значної частини керівників ОУН ослабили політичний вплив, а фізичне знищення багатьох керівників УПА ослабили й військові можливості повстанців, розладнали координацію бойових дій. Окремі загони УПА були витіснені на територію сусідніх країн – Польщі, Чехословаччини.

Незважаючи на це, озброєні виступи відділів УПА тривали ще до середини 50-х рр. XX ст. У доповідній записці Волинського обкому партії ЦК Компартії України ще 20 жовтня 1955 р. зазначалося, що внаслідок ліквідації 2 жовтня озброєної групи "Рясного" "Територія Колківського, Маневецького, Голобського, Рожищенського р-нів Волинської обл. і Рафалівського та Степанського р-нів Ровенської обл. очищена від збройного бандитизму" [14].

Радянському режиму довелося більше ніж десять років боротися проти українського збройного опору. Загальні втрати військ НКВС склали 30,7 тис. убитими. Крім того, від рук УПА загинуло 30 тис. провокаторів і так званих "сексотів". За даними українських істориків втрати підпілля за період протистояння становили 153,3 тисячі осіб. За вироками судів було ув'язнено 87756 "бандитів". І все ж остаточно встановлення людських втрат ОУН – УПА залишається невирішеною громадською, науковою й політичною проблемою і сьогодні.

1. Білас І.Г. Репресивно-каральна система в Україні 1917–1953: Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз : У 2 кн. – К., 1994. – Кн. 1.
2. Державний архів Львівської області. – Ф. 5001, оп. 6, спр. 26, арк. 23.
3. Історія Українського війська. – К., 1991.
4. Киричук Ю. Нариси історії українського національно-визвольного руху 40–50-х років XX ст. – Л., 2000.
5. Кульчицький С. Демографічні втрати України в XX столітті // Дзеркало тижня. – 2004. – 2 жовт.
6. Кучер В. ОУН – УПА в боротьбі за незалежність України. – К., 1997.
7. Макаруч С. Радянські методи боротьби з ОУН і УПА (за матеріалами 1944–1945 рр. з Дрогобицької та Львівської областей) // Дрогобицький краєзнавчий збірник. Спецвип. – Дрогобич, 2002.
8. Матеріали та документи Служби безпеки ОУН(Б) у 1940-х рр. / О.Є. Лисенко та І.К. Патриляк. – К., 2003. – С. 29.
9. ЦДАГОУ. – Ф. 1, оп. 23, спр. 29, арк. 74–76.
10. ЦДАГОУ. – Ф. 1, оп. 703, спр. 703, арк. 20–22, 136.
11. ЦДАГОУ. – Ф. 1, оп. 23, спр. 937, арк. 4.
12. ЦДАГОУ. – Ф. 1, оп. 23, спр. 1362, 36–37; спр. 1390, арк. 1–3.
13. ЦДАГОУ. – Ф. 1, оп. 23, спр. 1674, арк. 2–11.
14. ЦДАГОУ. – Ф. 1, оп. 24, спр. 4081, арк. 9–11.
15. ЦДАГОУ. – Ф. 1, оп. 75, спр. 4, арк. 23; спр. 115, арк. 145.
16. ЦДАГОУ. – Ф. 1, оп. 190, спр. 30, арк. 272–274.
17. ЦДАВО. – Ф. 3833, оп. 1, спр. 229, арк. 37–40.
18. Українська Повстанська Армія у боротьбі проти тоталітарних режимів. – Л., 2004.
19. Ярош Б. Сторінки політичної історії західноукраїнських земель (30–50-ті рр. XX ст.) – Луцьк, 1999.

Надійшла до редколегії 23.01.06

І. Судак, асп.

ПОЛІТИЧНІ ДИСКУСІЇ ЩОДО ДЕРЖАВНОГО УСТРОЮ ОБ'ЄДНАНОЇ КАНАДИ (60-ТІ РОКИ ХІХ СТОЛІТТЯ)

Висвітлено особливості розгортання політичних дискусій стосовно державного устрою об'єднаної Канади. Закцентовано увагу на регіональних особливостях у Канаді.

The peculiarities of developing of political discussions about united Canada state order are uncovered in the article. Main accent is made on the regional features in Canada.

У другій половині ХІХ ст. в інтересах свого економічного розвитку колонії Британської Північної Америки поставили питання про тісніший зв'язок її регіонів, усуненні внутрішніх митних бар'єрів, захисті канадської промисловості, що зароджувалася, від зовнішньої конкуренції. Розширення та об'єднання внутрішнього ринку вимагало утворення нової політичної структури на місці розрізаних колоніальних провінцій, тобто об'єднання окремих регіонів у єдину державу. Однак це не могло відбутися автоматично. Політичні протиріччя в колоніях, міжнародні відносини, роль США і Великобританії значною мірою вплинули на цей процес.

Утворений улітку 1864 р. лідером Ліберальної партії Джорджем Брауном та його політичними противниками – консерваторами Джоном Макдональдом і Жаном Картьє канадський коаліційний уряд (Велика Коаліція

1864 р.) мав за мету утворити федеративний союз для всіх регіонів Британської Північної Америки та повинен був знайти шляхи вирішення конституційного питання внаслідок утворення федерації, що означало вихід із конституційної кризи в країні [4, р. 367–374].

У липні 1864 р. сформований за ініціативи Брауна парламентський комітет склав доповідь щодо існування "настроїв на користь утворення федеративної системи, яка може бути застосована до однієї Канади чи до всіх провінцій Британської Північної Америки" [8, р. 72].

Нова урядова комбінація стала можливою завдяки прийняттю Джорджем Брауном рішення стосовно об'єднання сил зі своїми політичними противниками Джоном Макдональдом та Жаном Картьє, щоб вирішити проблеми, що існують, шляхом утворення федерації. Умліе керівництво Макдональдом найрізноманітнішими силами, які

входили до складу нової коаліції, його головування на конференціях за участі делегатів Приморських провінцій (Нью-Брансуїк, Нова Шотландія й Острів Принца Едуарда) привели до того, що здійснення проекту утворення конфедерації стало реальністю [14, р. 201–206].

У складі Великої Коаліції Макдональд представляв інтереси найбільшого англо-канадського об'єднання промисловців, головна штаб-квартира якого знаходилася у Монреалі. Це об'єднання мало тісні зв'язки з Лондоном. Браун виступав від імені промисловців та торговельних власників Торонто, які були суперниками Монреаля. Картьє був представником консервативного кола франкоканадської верхівки та церкви, які уклали союз із англоканадською торговельною елітою. З весни 1858 р. вони виступили за утворення федерації. Це відбулося після того, як Картьє погодився прийняти цей план як умову свого входження до уряду, який очолював Макдональд [18, р. 54–63].

Нова державна структура в дійсності повинна була задовольнити економічні та політичні потреби домінуючих соціальних груп у колоніях та метрополії. Професор Альфред Дюбук зазначає з цього приводу: "В економічному відношенні конфедерація виступала головним чином інструментом суспільних фінансів, за допомогою якого прагнули надати в розпорядження тих, хто відповідає за інвестиції, ресурси, необхідні для загального розвитку англійських колоній у Північній Америці" [6, р. 221]. Утворення Конфедерації було пов'язане із загальним планом майбутнього економічного розвитку країни в межах імперії: сільського господарства, лісової промисловості, яка захищалася б протекціоністськими промисловими тарифами, а також з планами масової еміграції. При цьому вважали, що "одна галузь економіки повинна розвиватися особливо посилено в інтересах інших... Такою привілейованою галуззю повинен був стати залізничний транспорт" [13, р. 19–23]. На цій економічній основі потрібно було утворити державну структуру, яка змогла б задовольнити ці потреби.

Отже, Велика Коаліція, що виникла внаслідок зустрічі у квебекському готелі "Сен-Луї" Брауна та Макдональда в червні 1864 р., була коаліцією двох основних угруповань англоканадської торговельної еліти. Історики Англійської Канади вважають, що угода Макдональда-Брауна стосовно об'єднання сил з метою виходу із політичної кризи та спільного вирішення конституційної проблеми мала вирішальне історичне значення [17, р. 158–162].

У цьому контексті слід згадати ще про один принципово важливий момент, пов'язаний з Великою Коаліцією. Це стосується входження в коаліцію Картьє, роль якого в утворенні конфедерації не є визначальною, у той час як роль Брауна та Макдональда характеризується як вирішальна. І справа тут не тільки в тому, що Картьє, починаючи з 1858 р., був прихильником коаліції, а в тому, що, хоча підтримка франкоканадського духовенства та франкоканадської верхівки була дійсно необхідною для об'єднання Британської Північної Америки, ця підтримка, порівняно з політичною консолідацією англомовної верхівки, яку представляли Браун та Макдональд, мала другорядне значення. Пізніше в утвореній канадській федерації принцип політичної та економічної гегемонії англоканадського капіталу залишиться домінуючим [13, р. 19–23].

Таким чином, утворення коаліції Макдональд-Браун-Картьє було вирішальним кроком на шляху утворення федеративного союзу. Іншим важливим моментом стали переговори з Атлантичними коаліційними провінціями.

1 вересня 1864 р. лідери трьох Атлантичних провінцій зібралися в місті Шарлоттаун (Острів Принца Едуарда) з метою обговорення питання стосовно утворення Атлантичного Союзу. Рішення про скликання конференції було прийнято Нью-Брансуїком, Новою Шотландією й Островом Принца Едуарда в березні-квітні 1864 р. Однак пе-

ред відкриттям конференції в червні 1864 р. неочікувано для цих провінцій прибула делегація з Канади, до складу якої входили Макдональд, Браун та Картьє, з пропозицією обговорити можливість об'єднання всієї Британської Північної Америки [5, р. 114–116].

На конференції, що проходила в умовах секретності під керівництвом полковника Дж. Грея, прем'єр-міністра Острова Принца Едуарда, головним чином виступали представники канадської делегації, розглядаючи різні аспекти проекту конфедерації. 2 вересня 1864 р. Картьє та Браун у своїх промовах торкнулися широкого кола питань, які стосувалися як перспективних проблем, так і конкретних питань щодо прав провінцій, які особливо цікавили аудиторію. Браун висунув пропозицію, згідно з якою майбутня федеральна нижня палата повинна формуватися з урахуванням чисельності населення, а верхня палата – за принципом рівного представництва для всіх трьох частин: Східної Канади, Західної Канади та Приморських провінцій у цілому. Макдональд, не відкидаючи принципу федерації, який уже був визнаний канадцами, наполегливо підкреслював необхідність утворення сильної централізованої держави. Посилаючись на Сполучені Штати, де всі питання, які не були передані центральному уряду, залишилися у компетенції окремих штатів, Макдональд підкреслював: "Ми уникнемо небезпеки, пов'язаної з існуванням цієї системи, якщо погодимося на утворення сильного центрального уряду, сильних центральних законодавчих зборів та конституції для союзу, який буде мати всі суверенні права, за виключенням тих, які будуть надані місцевим урядам. Я сподіваюся, що ми зуміємо розробити конституцію, яка передбачала б сильний центральний уряд, здатний надати рішучу відсіч будь-якому ворогу, яка забезпечувала б кожній провінції збереження її індивідуальності та підтримувала всі честолобні прагнення на місцях. Не зробивши цього, ми не зможемо домогтися поставленої мети" [14, р. 201–206].

Ідея утворення Атлантичного Союзу була відкинута, і було вирішено зібратися у Квебеку в жовтні 1864 р. з метою обговорення перспектив союзу всіх британських північно-американських регіонів [18, р. 54–63].

Квебекська Конференція відкрилася в жовтні 1864 р., у роботі якої брали участь 33 делегати від усіх провінцій. Після сімнадцяти днів роботи делегати схвалили "Сімдесят дві резолюції", які надалі були покладені в основу Акту про Британську Північну Америку 1867 р. [2, р. 96–98]. Перші три резолюції проголошували:

"1. Федеральний союз під короною Великобританії за умови, що він може бути утворений на справедливих щодо окремих провінцій принципах, буде сприяти вищим інтересам, існуючому та майбутньому процвітанню Британської Північної Америки.

2. У федерації провінцій Британської Північної Америки системою уряду, яка найкращим чином захищає в існуючих умовах різноманітні інтереси окремих провінцій, яка забезпечує ефективність, гармонію союзу та його постійне функціонування, стала б така система, за якої існував би як центральний уряд, до компетенції якого відносилися б питання, які виявляють загальний інтерес для країни в цілому, так і місцеві уряди для кожної із частин Канади та для провінцій Нова Шотландія, Нью-Брансуїк й Острів Принца Едуарда; ці уряди здійснювали б контроль над місцевими справами на відповідних територіях; передбачається можливість прийняття до союзу на умовах рівноправності Ньюфаундленда, Північно-західних територій, Британської Колумбії та Ванкувера.

3. Розробляючи конституцію центрального уряду, конференція прагнула увічнити наші зв'язки з метрополією й у вищих інтересах народів цих провінцій, прагнути тією мірою, якою дозволяють наші умови, прийняти за зразок англійську конституцію" [8, р. 72].

Так, у 1864 р. було покладено початок об'єднаної канадської федеративної держави.

Населення Атлантичних провінцій, стурбоване питанням регіональної автономії, прагнуло захистити свої демократичні права. У цьому питанні їх почуття були близькими почуттям опозиції у Східній Канаді. Керівники руху за конфедерацію відверто демонстрували своє небажання прислухатися до думки народу. Союз мав утворитися зверху при тісному та конфіденційному сприянні ділового світу та імперської влади. Із цього приводу Макдональд наприкінці 1866 р. зазначав таке: "Здається очевидним, що було б абсурдом виносити на обговорення народу окремі подробиці цього заходу. Тому не передбачається отримати його санкцію раніше, аніж до імперського уряду звернуться з проханням внести білль до англійського парламенту. Закон щодо об'єднання колоній Британської Північної Америки повинен бути прийнятий англійським парламентом, доки він не стане законом не повинно бути жодного відгуку з британських провінцій... Коли закон приймуть і його вже неможливо буде виправити, народу, незабаром, доведеться з ним погодитися" [7, р. 89–92]. Таким чином, державу, що утворювалася, однозначно демократичною назвати було неможливо.

У процес утворення федерації не були втягнені широкі прошарки населення, не було війни за незалежність чи референдумів. Крім того, після американської революції у Великобританії з'явилися прихильники відмови від проблемних Британських Американських провінцій. Через це батьків-засновників конфедерації (так у канадській історіографії прийнято називати осіб, що представляли провінційні уряди у процесі утворення канадської федерації) турбувало три блоки питань: як найкращим чином організувати самоуправління, залишаючись під юрисдикцією Британської Імперії; як захистити країну від приєднання її до США; як анексувати значні прерії, які належать компанії Гудзонової Затоки, доти, доки це зроблять американці [19, р. 43–49].

Внаслідок відсутності чіткої ідеологічної основи канадці були приречені на десятиліття дебатів стосовно питання принципів державного устрою, хоча існують думки в науковій літературі, що, завдяки відсутності такої ідеології, Канада уникнула потрясінь, пов'язаних з її переглядом у майбутньому [3, р. 162–168].

Політика в Канаді значною мірою визначалася політичними елітами колоній, які мали потребу не просто в утворенні надійної основи для підприємництва. На відміну від поглядів одного із засновників Канадської держави Джона Макдональда та його прихильників, представників еліт мало цікавили принципи утворення держави, але і тих, й інших міцно об'єднували антиамериканські настрої [6, р. 229–232].

Лондонська Конференція відбувалася у грудні 1866 р. з метою завершення роботи над утворенням нового федеративного союзу й отримання згоди з боку Великобританії. Умови утворення нової федерації обговорювалися тільки союзним парламентом Канади, оскільки законодавчі дебати в Новій Шотландії і Нью-Брансуїку обмежилися питанням відсилати чи ні делегатів на Лондонську Конференцію [2, р. 137–141].

Провінції Острів Принца Едуарда і Ньюфаундленд відмежувалися від участі в переговорах. 27 березня 1867 р. при повній підтримці британського Парламенту було прийнято Акт про Британську Північну Америку (АБПА), який набрав чинності 1 липня 1867 р. і проголосив утворення Домініону Канада та став першою Конституцією Канади. Документ констатував об'єднання чотирьох колоній у Північній Америці: Онтаріо, Квебек

(раніше утворювали провінцію Канада), Нова Шотландія і Нью-Брансуїк [1, р. 136–144].

Новий союз мав гарантувати "британські закони, британські зв'язки та британську свободу" [8, р. 112–114]. Монархічний принцип мав бути збережений як фактор, що забезпечував тісний зв'язок із Великобританією. Монархія була важливою частиною традицій і могла стати символом об'єднання. Макдональд вважав відсутність такого символу серйозним недоліком американської системи. Президент, хоча і був символічним та політичним главою держави, міг бути не більш ніж лідером партії, яка отримала перемогу, у той час як монарх стояв над партіями і був сувереном для всіх [2, р. 31–33].

Джон Макдональд був прихильником ідеї сильної централізованої федерації, що, на його думку, дозволило б уникнути недоліків американської конституції: "...Конфлікт може виникнути між домініоном та населенням провінцій. Ми повинні зробити все, щоб знайти можливість його вирішити. Діючи наполегливо, у той же час терпеливо, домініон завдяки цьому повинен перемогти. Повноваження центрального уряду у відносинах з місцевими органами влади настільки перевищують аналогічні повноваження у Сполучених Штатах, що федеральний центр має отримати перемогу" [11, р. 64123].

Хоча Макдональд був послідовним у своїй консервативній доктрині, проте, на думку канадських учених, він не мав непорушних принципів. Якщо б питання стосовно конфедерації було винесене на всезагальне голосування, існувала велика ймовірність, що воно зазнало б нищівної поразки, а разом з ним і бачення Макдональда об'єднаної Канади. Однак було б несправедливо стверджувати, що позиція Макдональда базувалася тільки на цьому побоюванні. Незалежність інституту представництва була суттєвим елементом демократичного процесу. Макдональд вважав, що: "... Виносячи законодавчі питання на розгляд усього народу, можна тільки надати в руки засоби, за допомогою яких деспот зможе отримати підтримку та схвалення народом тих законів, які йому необхідні для узурпації" [11, р. 64125].

Одним з найгостріших критиків запропонованого Дж. Макдональдом плану об'єднання був представник Нижньої Канади К. Данкін: "Я не в захваті від демократичних чи республіканських інститутів та, головним чином, від будь-яких революційних і політичних нововведень. Усе, що нам потрібно, це розвинути наші старі інститути, і цей розвиток, для того, щоб бути корисним, повинен бути повільним. Я не вірю в насильницькі та раптові зміни, які мають за мету утворення чогось абсолютного нового" [2, р. 486].

Основним пунктом критики проекту конституції було те, що вона утворювалася нашвидкуруч. Робота над нею не співвідносилася із традиційною практикою, і по суті проект пропонував нову, невипробовану форму правління. Критика Данкіна була не тільки обґрунтованою, але в певному сенсі виявилася пророцькою. Прагнучи прийти до компромісу, засновники наділи провінції не тільки певними повноваженнями, але, у той же час, зберегли статус держави та назвали об'єднану Канаду конфедерацією [2, р. 484–488]. Пророцтва Данкіна в подальшому дуже часто підтверджувалися довготривалими федерально-регіональними конфліктами. Одним з основних джерел подвійного тлумачення виступали повноваження центрального уряду щодо винесення резолюцій стосовно несхвалення актів провінцій. З одного боку, закон надавав реальну владу для контролю над законодавчими органами провінцій, що задовольняло тих, хто надавав перевагу правовому союзу; з іншого, він, хоча і допомагав підвищити авторитет центрального уряду, на практиці використовуватися не міг, що задовольняло тих, хто віддавав перевагу федеративному союзу.

Коли постало питання стосовно захисту прав французької меншості, Данкін також не погодився з позицією Макдональда, оскільки гарантії на освіту рідною мовою у Верхній та Нижній Канаді, на його думку, призведуть у майбутньому до неправильного тлумачення та, можливо, запереченню самих прав [2, р. 490].

Данкін не піддавав сумніву саму ідею об'єднання, а також загальні принципи, що були сформульовані у проекті конституції. Він повністю підтримував ідею сильного центрального уряду, але сумнівався, що можлива її реалізація засобами положень, які були передбачені проектом. У проекті повинні бути ретельно пророблені деталі, щоб у майбутньому уникнути суперечок щодо їх трактування. "Перед нами постали не просто питання об'єднуватися чи ні, і якщо об'єднуватися, то у федеративний союз чи юридичний. І мова йде навіть не про збереження тісних зв'язків із Великобританією чи уникнення анексії з боку Сполучених Штатів. Єдине питання полягає в тому, як взагалі має працювати цей план. На це питання відповіді нелегко, і саме воно потребує ретельного та детального доопрацювання" [2, р. 483].

Не можна сказати, що Данкіна не турбувало питання збереження тісних відносин із Великобританією чи загроза анексії. Він був переконаний, що конституція, яка пропонувалася, не зможе забезпечити перше і захистити від другого. Його заклик щодо ретельнішого опрацювання проекту базувався не так на раціоналізмі, як на впевненості, що при дебатах стосовно несуттєвих загальних питань та поспішному прийнятті самих положень будуть втрачені традиції, задля збереження інтересів яких ця конституція утворюється.

Жодного разу під час дебатів щодо утворення конфедерації не піднімалося питання стосовно захисту "абстрактних" прав особистості чи їх закріплення в окремому біллі про права. Як писав канадський історик періоду конфедерації Д. Крейтон: "У цілому свобода особистості розглядалася як частина неписаної конституції, яка була успадкована від Великобританії. Тільки в деяких особливих випадках Акт згадував про права та свободи, підходячи до них з конкретної практичної точки зору. Він забезпечував гарантії Громадянському кодексу провінції Квебек, уже існуючим школам конфесіональних меншин, використання англійської та французької мови в парламенті та судах Канади і легіслатурі та судах провінції Квебек..." [6, р. 72–73].

Вибравши федеративну форму державного устрою, батьки-засновники канадської держави були впевнені у необхідності наділення федерального уряду широкими повноваженнями щодо управління різними сферами життя країни.

Проте природні ресурси країни на законній основі опинилися у сфері власної компетенції провінцій. Макдональд, Картьє та їх соратники, які мали юридичну освіту, не могли передбачити окремих наслідків цього кроку. У середині 60-х рр. XIX ст. природні багатства країни ще не були достатньо розвинені. Основним природним надбанням вважалися рибні та лісові угіддя. Забезпечивши федеральному центру компетенцію над ними, засновники федерації вважали, що централізували Канаду надовго, якщо не остаточно [9, р. 116–119].

Отже, головний механізм, що визнавав регіональні відмінності в Канаді – це сама федеративна система. Провінціям були надані конституційні положення в новій ситуації та перелік повноважень, за які вони несуть відповідальність. Кожен регіон наділявся урядом, який отримав широкі повноваження для того, щоб сприяти розвитку провінції її власним шляхом і виробляти основні аспекти її соціального, економічного та політичного

життя тими заходами, які найповніше задовольняли б провінцію та її мешканців [16, р. 27–36].

Проте незабаром стало зрозуміло, що законодавці не змогли передбачити повний перелік питань. Уже через декілька років з'явилися ускладнення та суперечливі питання, право вирішення яких було віддано судам. З моменту утворення Верховного Суду Канади в 1875 р. ця функція була однією з головних. У деяких важливих випадках з роз'ясненнями щодо розмежування компетенції регіональних та федеральної влад виступала Таємна рада метрополії. Федеральний Верховний Суд брав до розгляду подібні суперечки стосовно компетенції лише за умови згоди на те зацікавлених провінцій [10, р. 52–54].

Таємна рада у своїх роз'ясненнях виходила з того, що всі права провінцій існували вже до 1867 р., і тільки були закріплені АБПА. Відповідно, конституція не створювала їх знову, що важливо для визначення джерела компетенції провінцій. Очевидно, що кожна окрема провінція, користуючись широкою самостійністю до об'єднання, мала більше прав, ніж після об'єднання, коли їх частина відійшла до центральної влади. Завдяки цьому було закладено основи для подальших суперечок щодо компетенцій [15, р. 116–123].

З іншого боку, це доводить, що державна автономія провінцій почала зростати та зміцнюватися ще до 1867 р. Батьки-засновники конституції таким чином визначили "загальні" інтереси на відміну від інтересів "місцевих" чи регіональних: "...завдання федеральної влади полягає в захисті різноманітних інтересів окремих провінцій і в досягненні успіху, згоди та сталості союзу, з цією метою на федеральний уряд покладається турбота над загальними інтересами всієї країни, ...провінційні влади повинні представляти місцеві інтереси кожної окремої провінції" [7, р. 162–164]. Однак це пояснення не зняло суперечливих питань стосовно розподілу владних повноважень, тому для точнішого роз'яснення розмежувань у компетенції провінційних та регіональної влад сторони, які сперечаються, звертаються за допомогою до судової практики.

Таким чином, основи канадського федералізму були закладені в 1867 р. Канадська конфедерація (насправді федерація) являє собою не тільки низку компромісів, яких було досягнуто політичною елітою в таких сферах, як культура, політика, економіка та міжнародні відносини, початкові положення, що були покладені в основу утворення держави, встановили кордони, у межах яких у вищезазначених сферах можуть проходити політичні дебати.

1. Canadian history in documents. 1763–1966 / J. M. Bliss. – Toronto, 1966.
2. Canada, province of (1841–1866), Parliamentary debates on the subject of the confederation of the British North American provinces. – Quebec, 1865.
3. Creighton D.G. The use and abuse of history / Toward the discovery of Canada. – Toronto, 1972.
4. Creighton D.G. The road to confederation: the emergence of Canada, 1863–1867. – Toronto, 1964.
5. Creighton D.G. British North America at confederation: a study prepared for the Royal Commission on dominion-provincial relations. – Ottawa, 1965.
6. Creighton D.G. John A. Macdonald, Confederation and the Canadian West. / Towards the discovery of Canada: selected essays. – Toronto, 1972.
7. Creighton D.G. John A. Macdonald: the old chieftain. – Toronto, 1955.
8. Documents on the Confederation of British North America / G.P. Browne. – Toronto, 1969.
9. Francis R.D., Jones R., Smith D.B. Destinies. Canadian history since confederation. – Toronto, 1988.
10. Kennedy W.P.M. Constitution of Canada. – Toronto, 1922.
11. Macdonald J. Macdonald papers, public archives of Canada. – Toronto, 1861. – Vol. 158.
12. Nicholson N.L. The boundaries of the Canadian confederation. – Toronto, 1979.
13. Nelson R., Wagenberg R. and Soderland W. The political thought of the fathers of confederation. – New Brunswick, 1977.
14. Pope J.C. The memoirs of Sir John A. Macdonald. – Ottawa, 1894.
15. Statutes, treaties and documents of the Canadian constitutions, 1713–1929 / W.P. M. Kennedy. – Toronto; L., 1930.
16. The distribution of powers between the federal and provincial government. – Ottawa, 1995.
17. Waite P.B. The confederation debates in the province of Canada. 1865. – Toronto, 1964.
18. Waite P.B. The life and times of confederation, 1864–1867. Politics, newspapers and the union of British North America. – Toronto, 1962.
19. Warner D.F. The idea of Continental Union. Agitation for the annexation of Canada to the United States, 1849–1893. – Lexington, 1960.